

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Okudukları Bölümde Çalışma İsteklerinin Değerlendirilmesi: Hitit Üniversitesi Örneği

An Evaluation of Working Interests of Students Enrolled in Vocational Schools: The Case of Hitit University

Kevser Buran^{a*}, Aysun Molla Kesoğlu^a, Berna Gür^a

^aHitit University, Çorum, Turkey

Öz

Mesleki eğitimle toplumsal hayatın her alanında ihtiyacı karşılayan ara elemanlar yetiştirilmektedir. Bu nedenle, var olan meslek yüksekokulları, yükseköğretim kurumlarının bel kemiğini oluşturan eğitim ve öğretim birimidir. Kalifiye teknik eleman olarak mezun olan öğrenciler, kamu ve özel sektörde istihdam edilmektedirler. Bu manada öğrencilerin okudukları bölümde ve gelecekte istihdam edilecekleri meslekle ilgili ön bilgi ve yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Mesleki eğitimle birlikte çalışma hayatını kolaylaştıracak donanım sağlanmakta ve dolayısıyla meslek memnuniyeti artmaktadır. Mesleki memnuniyet ise toplumların gelişmesine ve uluslararası toplumlar arasında söz sahibi olmasına zemin hazırlayacaktır. Bu kapsamda araştırmanın amacını meslek yüksekokulu öğrencilerinin eğitim memnuniyetinin belirlenmesi ve geleceğe yönelik bakış açılarını tespit edilmesidir. Araştırmaya Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden toplam 211 kişi katılmıştır. Veriler Google Form çevrim içi anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin bölüm tercihlerinde farkındalık düzeyleri ve öğrencilerin bölümlerinden memnuniyet dereceleri belirlenmiştir. Sonuç olarak, sektör beklentilerinin dikkate alınması ve sektörün eğitime dahil edilmesi gerekliliği ortaya çıkmış olup bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesleki memnuniyet, mesleki eğitim, mesleki farkındalık.

Abstract

Intermediate members who meet the needs in all areas of social life are trained in vocational colleges. For this reason, existing vocational colleges are the education and training units which can be regarded as the backbone of higher education institutions. Graduates of vocational colleges are employed as qualified technical personnel in public and private sectors. In this sense, students have to have preliminary knowledge and competences related to the profession they will be employed in. With vocational training, equipment is provided to make working life easier, which in turn increases job satisfaction. Professional satisfaction will lay the groundwork for the development of societies and for having a say among international societies. Within this scope, the purpose of the research is to investigate the educational satisfaction of the vocational school students and to determine the perspective of the future. A total of 211 students from Hitit University Social Sciences and Technical Sciences Vocational School participated in the research. The data were collected using the online survey method. The findings revealed the level of awareness of the students' preferences and the students' level of satisfaction were determined. In can be concluded form the results that sector expectations have to be taken into account and sector training has to be included; therefore, suggestions have been made in this direction.

Keywords: Occupational satisfaction, vocational education, professional awareness.

© 2018 Başkent University Press, Başkent University Journal of Education. All rights reserved.

* ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: Kevser Buran, Hitit University, Çorum, Turkey. E-mail address: kevsurburan@hitit.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-8232-9376.

Aysun Molla Kesoğlu, Hitit University, Çorum, Turkey. E-mail address: aysunmolla@hitit.edu.tr. ORCID ID: 0000-0003-4923-1259.

Berna Gür, Hitit University, Çorum, Turkey. E-mail address: bernagur@hitit.edu.tr. ORCID ID: 0000-0002-0674-4612.

Received Date: December 1st, 2017. Acceptance Date: August 27th, 2018.

1. Giriş

Kaliteli ve iyi eğitim olgusunun öneminin anlaşıldığı günümüz eğitim sisteminde yükseköğretim kurumları hizmet sektörünün önemli bir parçası haline gelmiştir. Üniversite sayılarının artması, uluslararasılaşma ve dinamik eğitim çevresinin varlığı üniversitelerde sunulan hizmetlerin geliştirilmesini ve toplumsal beklentiye cevap verecek şekilde tasarlanmasını zorunlu kılmaktadır. Aynı zamanda üniversitelerin sayısının artması ve uluslararasılaşması gerek ulusal gerekse uluslararası ortamlarda pazarlama araçlarının kullanımını arttırmıştır (Erdoğan ve Bulut, 2015).

Torlak'a göre (2001) tüketicinin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin tespiti, karşılanması pazarlama faaliyetlerinde başlangıç noktasıdır. Üniversitelerde tüketici olarak ifade edilen öğrencilerin, ihtiyaç ve isteklerinin belirlenmesi ve karşılanması yani; öğrenci memnuniyetinin sağlanması üniversiteler için başlıca hedeflerden biri haline gelmiştir (Erdoğan ve Bulut, 2015). Üniversitelerin temel amacı, öğrencilerin eğitimlerini ve gelişimlerini başarılı bir şekilde tamamlamalarını sağlamak olsa da üniversiteler potansiyel öğrencilerin dikkatini çekme ve öğrenci sayılarını artırma üzerine odaklanma eğilimindedirler (DeShields Jr. ve diğerleri, 2005).

Bir mesleğin yerine getirilebilmesi ve gereksinim duyulan iş gücü için yükseköğretim programları, meslek ve kariyer gelişiminin temelini oluşturmaktadır. Günümüzde meslek sahibi olmak en önemli toplumsal ve ekonomik sorunlardan biri olarak görülmektedir (Ağaoğlu ve diğerleri, 2013).

Üniversitelerdeki eğitim ve öğretim süreci nitelikli insanı yetiştirmeye çalışan eylemler bütünüdür. Eğitimin niteliğinin yükseltilmesi ile yetiştirilmesi amaçlanan insanın sahip olduğu bilgileri sadece zihinsel değil, davranış ve tutum düzeyinde de yansıtılabilir üretken bir insan olmasını amaçlamaktadır. Eğitim ve öğretim, doğası gereği, insanların bireysel performansları üzerine kurulmuştur, iletişim gerektirmektedir ve içerdiği sosyal sistemin en stratejik parçalarından biri olarak kabul edilmektedir. Genç nüfusa sahip olan ülkemize bakıldığında, gençlerin kalifiye eleman, nitelikli işgücü olarak işgücü piyasasına girebilmelerinde üniversitelere büyük rol düşmektedir. Bu sebepten dolayı üniversiteler toplumsal beklentileri karşılayabilecek seviyede olmalı ve her daim kendilerini yenileyebilmelidir. Burada mesleki ve teknik eğitime görev düşmektedir. Meslek Yüksekokulları ise eğitimin kalitesinin artırılması açısından önem teşkil etmektedir (Şahin ve Fındık, 2008).

Meslek seçimini etkileyen etmenler Savickas (1991) tarafından, yetenek, ilgi, değer ve inanç sistemi, aile, kültür ve çevre olarak belirtilmiştir. Kuzgun (2004) meslek seçimini etkileyen etmenleri psikolojik (yetenek, ilgi, değer vb.) ve sosyal faktörler (sosyoekonomik düzey, aile ilişkileri) olmak üzere iki grupta ele almaktadır. Korkut-Owen (2008) ise bu faktörlere ek olarak, politik, ekonomik, yasal ve sisteme ilişkin özellikler (ülkenin yönetim biçimi, ekonomik yapısı, yasalar vb.) ve şans (sağlık koşulları, doğal olaylar vb.) etmenlerine değinmektedir.

Edwards ve Quinter (2011) ise meslek seçimi ile cinsiyet değişkeni arasında dolaylı bir etki olduğunu belirtirken araştırmalarında meslek seçiminde erkekler için mesleki esnekliğin, kadınlar için mesleğin kendini geliştirme fırsatı ve yeteneklerini ortaya koyma şansının olmasının önemli olduğunu bulmuşlardır. Clutter (2010) bireyin meslek seçimi üzerinde en güçlü etkinin ailesi olduğunu belirtmiştir. Bireyin meslek seçimini etkileyen özellikler arasında ailenin ekonomik düzeyi önemli bir belirleyici gibi görülmektedir. Alt, orta ve üst ekonomik seviyeye mensup olan aileler, buldukları ekonomik duruma göre farklı beklentilere (beklenti zaten ileriye yönelik bir durumu ifade eder) sahiptirler. Schoon ve Parsons (2002) da, ailelerin sosyal sınıflarının, çocuklarının mesleki ve eğitsel isteklerini, ilgilerini etkilediğini ifade etmektedir. Türkiye'de yapılan çalışmalar, ailenin sosyo ekonomik düzeyine göre yapılan mesleki seçimin değiştiğini göstermektedir (Akbayır, 2003; Erden, 1995; Korkut-Owen ve diğerleri, 2012).

Şener ve diğerlerinin (2009) yürüttükleri araştırmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin % 46,4 ünün mesleklerinin geleceği ile ilgili kaygılarının olduğunu tespit etmişlerdir. Yaprak ve Bostancı (2009) yaptıkları araştırmada MYO öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulma kaygısı yaşadıklarını ve okulların yeterli sayıda öğretim elemanı ve donanımına sahip olmamasından dolayı yeterli uygulama eğitimi alamadıkları için kendilerine güven duygusunu oluşturamadıklarını tespit etmiştir. Erdem ve Şanlıbaba (2009) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin %69'unun gelecekte umutlu olduğunu ve alanıyla ilgili bir işte çalışabileceğini belirtmişlerdir (Kaya, 2014).

Oliver (1997) memnuniyeti, tüketicinin tatmin olma tepkisi olarak tanımlar. Memnuniyet, ürün/hizmetin kendisinin veya özelliklerinin tüketicilerin yüksek veya düşük olarak karşılanmasını içeren tatminin gerçekleşme seviyesine dair bir yargıdır. Zemke ise 2000 yılında yaptığı çalışmada memnuniyetin sadece ihtiyaçların karşılanması anlamına geldiğini belirtmiştir. Fakat Oldfield ve Baron (2000) yükseköğretimde hizmet ihtiyacı ve öğrencilerin beklentilerinin oldukça karmaşık bir yapıya sahip olduğunu tespit etmiştir (Erdoğan ve Bulut, 2015).

Öğrencilerin memnun edilebilmesinin temel gereksinimi, kaliteli bir eğitim anlayışı ve kaliteli bir yönetim düşüncesidir (Peker, 1994). Eğitim hizmetlerinde, bireylerin farklı bakış açıları nedeniyle farklı sonuçların elde edilmesi, tutum ve davranışların kişisel algılarına göre şekil alması ve bireylerde farklı memnuniyet düzeylerinin oluşmasında birçok değişik faktörün rol oynadığı görülmektedir (Demir, 2013). Bireylerin beklentileri, yetişme tarzları, sosyo-ekonomik durumları ve demografik özellikleri ile ilişkili olabilir (Saraçlı ve Saraçlı, 2006). Literatürde öğrenci memnuniyeti ile ilgili yurtdışında yapılan çalışmalarda cinsiyet ve memnuniyet arasında anlamlı ilişkiler (Rienzi ve diğerleri, 1993; Umbach ve Porter, 2002) ortaya koyan çalışmalar da vardır. Uzgören ve Uzgören tarafından (2007) yapılan çalışmada, öğrencilerin mevcut eğitimden memnuniyetleri ile bireysel özellikleri arasındaki

ilişki incelenerek anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Tatlı ve diğerleri (2011) ise yaptıkları çalışmada, memnuniyet düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı ilişki bulamazken, memnuniyet düzeyi ile sınıf arasında anlamlı ilişki ortaya koymaktadırlar.

Son yıllarda meslek yüksekokullarına gelen öğrenci oranında ciddi bir azalma gözlemlenmektedir. Bunda, üniversite sayısındaki artış ve her ilçede bir meslek yüksekokulu anlayışının etkisi olduğu gibi kontenjan artışlarının etkisi de büyüktür. Buna rağmen, meslek yüksekokulları halen ara eleman ihtiyacının karşılandığı yegâne unsurlardan biridir. Bu nedendir ki, meslek yüksekokulları mesleğe vasıflı ara eleman yetiştirdiğinden mesleklerin verimli ve kaliteli icra edilmesi için yetiştirdiği öğrencilerin okudukları bölümleri tercih sebepleri ve okudukları bölümde çalışma isteklerinin yani meslek memnuniyetlerinin belirlenmesi amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin okudukları bölüme ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi ve geleceğe yönelik bakış açılarını tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bun ana amaç etrafında şu hipotezler geliştirilmiştir;

H 1 - Öğrencilerin okudukları bölüme göre bölüm seçme nedenleri arasında farklılık vardır.

H 2 - Öğrencilerin cinsiyetlerine göre memnuniyet düzeyleri arasında fark vardır.

H 3 - Öğrencilerin yaşlarına göre memnuniyet düzeyleri arasında fark vardır.

H 4 - Öğrencilerin sınıflarına göre memnuniyet düzeyleri arasında fark vardır.

H 5 - Öğrencilerin bölümlerine göre memnuniyet düzeyleri arasında fark vardır.

H 6 - Bölümlerin iş bulma olanakları arasında fark vardır.

2. Yöntem

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO ile Teknik Bilimler MYO' da öğrenim görmekte olan toplam 4771 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinden 211 gönüllü ve aktif öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri nicel araştırma yöntemlerinden kolayda örneklem tekniği ile toplanmıştır. Araştırma, örneklem grubundaki öğrencilerin uygulanan anket maddelerine kendi özgür iradeleriyle ve objektif olarak yanıt verdiklerini varsayılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Google Form çevrim içi anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket soruları oluşturulurken daha önce bu alanda yapılmış Kaya (2014), Yeşil ve Vatan (2014) ile Koç ve diğerleri (2017)' nin çalışmalarından faydalanılmış; ayrıca, öğrencilerle ders esnasında yapılan konuşmalar da anket sorularının hazırlanmasında etkili olmuştur.

Araştırma verileri için hazırlanan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgiler, ikinci bölümde ise öğrencilerin okudukları bölümden memnuniyetlerini görmek için geliştirilen 10 ifadenin yer aldığı "memnuniyet" ölçeği yer almaktadır. Ölçekte yer alan ifadelerin değerlendirilmesinde "5'li Likert Ölçeği" kullanılmıştır. İfadeler; "5: Kesinlikle evet, 4: Evet, 3: Kararsızım, 2: Hayır ve 1: Kesinlikle hayır" aralığında düzenlenerek öğrencilerin okudukları bölüme ilişkin memnuniyetleri ve gelecekte eğitimini aldıkları bölümde çalışmak isteyip istemedikleri ölçülmeye çalışılmıştır. Katılımcılar soruları Google Form çevrimiçi anket aracı yardımıyla cevaplandırmışlardır. Araştırmaya katılan 211 öğrencinin anket sorularına verdikleri cevaplardan elde edilen veriler SPSS 14.0 (Statistical Package For Social Sciences) paket programına aktarılarak araştırmanın amaçları doğrultusunda çözümlenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistikler olan ortalama, frekans, standart sapma ve yüzde değerlerine bakılmıştır.

Bu çalışma için parametrik analizlerin yapıp yapılmayacağını belirlemek için öncelikle ölçek verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Analiz sonucunda basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri hesaplanmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1

Memnuniyet Ölçeğinin Çarpıklık Ve Basıklık Oranları

	Çarpıklık	Basıklık
Memnuniyet Ölçeği	-0.548	0.365

Analiz sonucunda elde edilen çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ile +1 arasında görülmektedir. Buna göre araştırma verilerinin katılımcıların demografik özelliklerine göre fark gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik analizlerin yapılması uygun görülmüştür. İki grup arasındaki değerlendirmeler için T testi, ikiden fazla grup arasındaki değerlendirmelerde ise Tek Yönlü Anova testi uygulanmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini ölçmek amacıyla Cronbach Alpha güvenilirlik katsayı hesaplanmış ve güvenilirlik katsayısı 0,86 olarak bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2’de araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 2

Ön Lisans Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

ÖĞRENİM TÜRÜ	N	%
Normal öğretim	160	75.8
İkinci öğretim	51	24.2
CİNSİYETİ	N	%
Kız	110	52.1
Erkek	101	47.9
YAŞ	N	%
18-20 arası	144	68.2
21-23 arası	58	27.5
24 ve üstü	9	4.3
SINIF	N	%
1. Sınıf	128	60.7
2. Sınıf	77	36.5
Tekrar	6	2.8
AİLEDEKİ EN YÜKSEK EĞİTİM DÜZEYİ	N	%
İlköğretim	8	3.8
Ortaöğretim	86	40.8
Ön lisans	49	23.2
Lisans	53	25.1
Yüksek lisans - Doktora	14	6.6
Boş	1	0.5
BÖLÜMÜN İŞ OLANAKLARI	N	%
Kamu	46	21.8
Özel Sektör	53	25.1
Kamu-Özel Sektör	110	52.1
Boş	2	0.9

Tablo 2’ e göre araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin %75,8’i normal öğretim, %24,2’si ikinci öğretim öğrencisidir. Öğrencilerin %52,1’i kız, %47,9’u erkek öğrencidir. Yine öğrencilerin %68,2’si 18-20 yaş, %27,5’i 21-23 yaş, %4,3’ü 24 yaş ve üzerinde aralığında bulunmaktadır. Araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin %60,7’si birinci sınıf, %36,5’i ikinci sınıf öğrencisidir. %2,8’i ise tekrar öğrencisidir.

Araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin ailelerindeki en yüksek eğitim düzeyine bakıldığında, %3,8’i ilköğretim, %40,8’i ortaöğretim, %23,2’si ön lisans, %25,1’i lisans ve %6,6’sı yüksek lisans veya doktora düzeyinde eğitimlidir. Araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümün iş olanakları hakkındaki görüşleri ise, %21,8’i kamu sektöründe, %25,1’i özel sektörde iş olanağı olduğunu belirtmiştir. %52,1’i ise hem kamu hem özel sektörde iş olanağı olduğunu belirtmiştir.

Çalışmanın yapıldığı dönemde ilgili bölümlerde öğrenim gören toplam öğrenci sayıları ile çalışmaya katılan öğrencilerin bölüm dağılımları ise şu şekildedir:

Tablo 3

Bölümlerdeki Toplam Öğrenci Sayıları İle Çalışmaya Katılan Öğrenci Sayılarının Karşılaştırmalı Tablosu

BÖLÜMÜ	Toplam öğrenci sayısı		Çalışmaya katılan öğrenci sayısı	
	N	%	N	%
Büro yönetimi	170	47	110	52.1
İş sağlığı güvenliği	36	10	28	13.3
Medya ve iletişim	28	7.8	17	8.1
Mekatronik	40	11.1	18	8.5
Moda tasarımı	17	4.7	10	4.7
Yerel yönetimler	70	19.4	27	12.8
Toplam	361	100	210	100

Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı; %52,1'i büro yönetimi, %13,3'ü iş sağlığı ve güvenliği, %8,1'i medya ve iletişim, %8,5'i mekatronik, %4,7'si moda tasarımı, %12,8'i yerel yönetimler bölümü şeklindedir.

Tablo 4

Ön Lisans Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedeniniz Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

SEÇENEKLER	N	%
Puanım bu bölüme yettiğinden	78	22.2
Kısa zamanda çalışma hayatına girebilmek için	75	21.4
Mesleği sevdiğimden	52	14.8
Aile ve tanıdık tavsiyesiyle	48	13.7
İşimde yükselebilmek için	28	8.0
Saygın bir meslek olmasından	19	5.4
Yanlış tercihten	19	5.4
Tercih şansım olmadığından	17	4.8
Gelirinin iyi olmasından	9	2.6
Sınavsız geçiş hakkı olduğundan	6	1.7
TOPLAM	351	100

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan ön lisans öğrencilerinin okudukları bölümü seçme nedenleriyle ilgili soruya verdikleri cevapları incelediğimizde %22,2 oranı ile "Puanımın yettiği bölüm olması sebebiyle" seçeneği öğrencilerin en çok verdikleri cevap olarak ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada %21,4 ile "Kısa zamanda çalışma hayatına girebilmek için" seçeneği, üçüncü sırada %14,8 ile "Mesleği sevdiğimden" seçeneği, dördüncü sırada %13,7 ile "Aile ve tanıdık tavsiyesiyle" seçeneği en yüksek değerler olarak görülmektedir. Sınavsız geçiş hakkı ve gelirinin iyi olması seçenekleri en düşük oranlarda son sıralarda yer almaktadır.

Öğrencilerin bölümlerine göre bölüm seçme nedenlerinin karşılaştırma sonuçları Tablo 5'de görülmektedir.

Tablo 5

Ön Lisans Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedeniniz Sorusuna Verdikleri Cevapların Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Dağılımı

İfadeler	Büro Yönetimi		İş Sağlığı ve Güvenliği		Medya ve İletişim		Mekatronik		Moda Tasarımı		Yerel Yönetimler	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Puanım bu bölüme yettiğinden	51	29.1	5	11.6	4	14.8	4	14.8	3	13.6	10	18.2
Kısa zamanda çalışma hayatına girebilmek için	41	23.4	13	30.2	3	11.1	4	14.8	2	9.1	12	21.8
Aile ve tanıdık tavsiyesiyle	18	10.3	11	25.6	1	3.7	6	22.2	2	9.1	10	18.2
Gelirinin iyi olmasından	5	2.9	1	2.3	1	3.7	0	0.0	2	9.1	0	0.0
Tercih şansım olmadığından	11	6.3	1	2.3	1	3.7	0	0.0	0	0.0	4	7.3
Mesleği sevdiğimden	12	6.9	5	11.6	12	44.4	8	29.6	7	31.8	8	14.5
Sınavsız geçiş hakkı olduğundan	5	2.9	0	0.0	0	0.0	1	3.7	0	0.0	0	0.0
Saygın bir meslek olmasından	5	2.9	4	9.3	1	3.7	1	3.7	3	13.6	5	9.1
İşimde yükselebilmek için	13	7.4	3	7.0	4	14.8	2	7.4	3	13.6	2	3.6
Yanlış tercihten	14	8.0	0	0.0	0	0.0	1	3.7	0	0.0	4	7.3
TOPLAM	175	100	43	100	27	100	27	100	22	100	55	100

Buna göre büro yönetimi bölümü öğrencileri puanlarının bu bölüme yetmesi ve kısa zamanda iş hayatına girebilme isteklerini ön planda tutmaktadır. İş güvenliği iş sağlığı bölümü öğrencileri kısa zamanda iş hayatına girebilme isteklerini ilk sırada göstermektedir. Bunun dışında aile ve tanıdık tavsiyesi seçeneği de ikinci en yüksek seçenek olarak görülmektedir. Medya ve iletişim bölümü öğrencileri en fazla mesleği sevdiğikleri için bu bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Mekatronik bölümü öğrencileri de en fazla mesleği sevdiğikleri için bu bölümü tercih ettiklerini belirtmişler, ikinci sırada ise aile tanıdık tavsiyesi seçeneğini önemsemişlerdir. Moda tasarımı bölümü öğrencileri de mesleği sevdiğikleri için bu bölümü tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yerel yönetimler bölümü öğrencileri kısa zamanda iş hayatına girebilme seçeneğini ilk sırada belirtmişler, puanının bu bölüme yetiyor olması ve aile tanıdık tavsiyesi seçeneğini de ikinci sırada önemsediklerini göstermişlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre bölüm seçme nedenleri arasında fark tespit edilmiştir. Bu bulguya dayanarak araştırmanın 1 numaralı hipotezi kabul edilmiştir.

Ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile ilgili memnuniyet düzeylerini belirlemek için sorulan 10 sorudan elde edilen tek yönlü varyans analizi tanımlayıcı istatistik sonuçları Tablo 6'de görülmektedir.

Tablo 6

Ön Lisans Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüm İle İlgili Memnuniyet Düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Tanımlayıcı İstatistikleri

İfadeler	N	ORT	SS
1. İsteddiğiniz bölümde okuyor musunuz?	211	3.36	1.10
2. Mesleğin yeterlilikleri hakkında bilgi sahibi olduğunuza inanıyor musunuz?	211	3.43	0.86
3. Bölümde aldığınız/alacağınız teorik ve pratik bilginin çalışma hayatınızda yeterli olacağına inanıyor musunuz?	211	3.60	0.93
4. Yeteneklerinizin okuduğunuz bölüme uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	211	3.67	1.03
5. Karakterinizin okuduğunuz bölüme uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	211	3.73	1.01
6. Okuduğunuz bölümden memnun musunuz?	211	3.65	0.86
7. Bu mesleği profesyonel anlamda yapabileceğinize inanıyor musunuz?	211	3.81	0.94
8. Eğitim aldığınız bu alanda çalışmaktan memnuniyet duyar mısınız?	211	4.00	0.81
9. Mezun olduktan sonra eğitimi aldığınız bölümde iş bulacağınıza inanıyor musunuz?	211	3.56	0.88
10. Mezun olduktan sonra eğitimi aldığınız alanda çalışmak istiyor musunuz?	211	3.96	0.95
ORTALAMA		3.68	0.94

Alınan cevapların genel ortalaması 5'li likert ölçeğindeki aralıklara göre değerlendirildiğinde ($x=3,68$ - Kararsız) öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümden tam olarak memnun olduklarına yönelik kesin bir sonuç çıkmamakla birlikte memnuniyete doğru bir eğilim olduğu görülmüştür.

Tablo 7' de ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile ilgili memnuniyet düzeylerinin cinsiyete, yaşa ve sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem T testi ile analiz edilmiştir.

Tablo 7

Cinsiyete, Yaşa Ve Sınıf Düzeyine Göre Memnuniyet Düzeylerini Gösteren Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyete Göre T Testi Analiz Sonuçları					
CİNSİYET	N	ORT	SS	T	P
Kız	110	3,708	0,539	0,759	0,449
Erkek	101	3,643	0,712		
Yaşa Göre T Testi Analiz Sonuçları					
YAŞ	N	ORT	SS	T	P
18-20 arası	144	3,708	0,637	1,048	0,296
21 ve üzeri	67	3,610	0,605		
Sınıf Düzeyine Göre T Testi Analiz Sonuçları					
SINIF	N	ORT	SS	T	P
1.Sınıf	128	3,742	0,550	1,643	0,102
2.Sınıf	77	3,595	0,727		

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin memnuniyet düzeyleri arasında gruplar arasında fark görülmemiştir ($p<0,05$ anlamlı fark). Bu bulgulara dayanarak H2, H3 ve H4 hipotezleri reddedilmiştir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme ilişkin memnuniyet düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 8, Tablo 9 ve Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 8

Bölgümlere Göre Memnuniyet Düzeyleri İçin Tek Yönlü Varyans Analizi Tanımlayıcı İstatistikleri

	N	ORT	SS
Büro Yönetimi	110	3,552	0,591
İş Sağlığı ve Güvenliği	28	3,739	0,420
Medya ve İletişim	17	3,982	0,619
Mekatronik	18	4,000	0,676
Moda Tasarımı	10	3,750	0,750
Yerel Yönetimler	27	3,685	0,771

Tablo 9

Bölgümlere Göre Memnuniyet Düzeyleri İçin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	5,350	5	1,070	2,828	0,057
Grup İçi	77,205	204	0,378		
Toplam	82,556	209			

Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin memnuniyet düzeyleri arasında bölüm açısından bir fark olmadığı görülmüştür ($p < 0,05$ anlamı fark). Bu sonuca göre araştırmanın 5 numaralı hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin bölümlerinin iş olanakları açısından memnuniyet düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans ve Tukey testleri sonuçları Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13' de gösterilmiştir.

Tablo 10

Bölgümlerin İş Olanaklarını Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Tanımlayıcı İstatistikleri

	N	ORT	SS
Kamu	46	3,720	0,685
Özel Sektör	53	3,409	0,725
Kamu-Özel Sektör	110	3,791	0,513

Tablo 11

Bölgümlerin İş Olanaklarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	5,305	2	2,652	7,080	0,001
Grup İçi	77,169	206	0,375		
Toplam	82,473	208			

Tablo 12

Bölgümlerin İş Olanakları Açısından Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki Farkları Gösteren Tukey HSD Testi Sonuçları

(I) iş olanakları	(J) iş olanakları	ORTALAMALAR ARASI FARK (I-J)	P
Kamu	Özel Sektör	0,310	0,034
	Kamu-Özel Sektör	-0,071	0,785
Özel Sektör	Kamu	-0,310	0,034
	Kamu-Özel Sektör	-0,381	0,001
Kamu-Özel Sektör	Kamu	0,071	0,785
	Özel Sektör	0,381	0,001

Tek yönlü varyans analizi iş olanağı açısından öğrencilerin memnuniyet düzeyinin değiştiğini ortaya çıkarmıştır ($p < 0,005$). Bu sonuca göre araştırmanın 6 numaralı hipotezi kabul edilmiştir.

Farklılıkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma Tukey testi sonuçlarına göre iş olanağı kamuda (Ort.:3,72; S.S:0,68) olan öğrencilerin özel sektörde (Ort.:3,41; S.S:0,72) iş olanağı olanlara; hem kamu hem özel sektörde (Ort.:3,79; S.S:0,51) iş olanağı olanların da özel sektörde (Ort.:3,41; S.S:0,72) iş olanağı olanlara oranla memnuniyet düzeyleri arasında farklar olduğu görülmüştür.

4. Sonuç ve Öneriler

Alan yazın incelendiğinde meslek yüksekokulu öğrencilerinin okudukları bölümde çalışma isteklerine yönelik yapılan çalışmaların muhasebe ve turizm alanlarında yoğunlaştığı, bununla birlikte büro yönetimi ve pazarlama alanlarında da çalışmaların olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmaların genellikle üniversite, fakülte veya bölüm bazlı yapıldığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda, ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölümü seçme nedenlerini bölümlerine göre karşılaştırdığımızda Medya ve İletişim, Mekatronik ve Moda Tasarımı bölümü öğrencilerinin mesleği sevdiği için, İş Sağlığı ve Güvenliği ile Yerel Yönetimler bölümü öğrencilerinin ise kısa zamanda iş hayatına girebilmek amacıyla okudukları bölümleri tercih ettikleri görülmüştür. Büro yönetimi bölümü öğrencileri ise puanlarının bu bölüme yetmesi nedeniyle bölümlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yeşil ve Vatan'ın 2014 yılında yaptıkları çalışmada ise Büro Yönetimi öğrencilerinin isteyerek bölümlerini tercih ettikleri görülmektedir. Yapılan bir diğer çalışmada bölüm seçmenin ilk dört nedeni olarak "alana duyulan ilgi", "alınan puanın bu bölüme yetmesi", "alanın kişilik özelliklerine uygunluğu" ve "iş bulma olanağının yüksekliği" olduğu görülmektedir (Korkut-Owen ve diğerleri, 2012).

Ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile ilgili memnuniyet düzeylerini belirlemek için sorulan sorulardan elde edilen ortalama ve standart sapma sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümden memnuniyete doğru eğilim sergileyen cevaplar verdikleri görülmektedir. Yeşil ve Vatan'ın 2014 yılında yaptıkları çalışmada da Büro Yönetimi bölümü öğrencileri okudukları bölümden memnun olduklarının belirtmişlerdir.

Ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri bölüm ile ilgili memnuniyetlerini cinsiyetlerine göre karşılaştırdığımızda kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında belirgin bir farklılık görülmemiştir. Yine yaş ve sınıflarına göre karşılaştırma yapıldığında da farklılık tespit edilmemiştir. Korkut-Owen ve diğerlerinin 2012 yılında yaptıkları çalışmada ise cinsiyet değişkenine göre bakıldığında kız öğrencilerin, seçilen bölümün cinsiyete uygunluğuna önem verdikleri, ilgilerini daha fazla göz önüne aldıkları ve erkek öğrencilere göre bölüm seçme konusunda ailelerinden daha fazla etkilendikleri bulunmuştur. Erkek öğrencilerin ise alan seçiminde bölümün iyi kazanç getirci işler sağlaması gibi nedenleri daha fazla önemsedikleri de elde edilen bulgularındadır.

Öğrencilerin bölümleri açısından değerlendirme yapıldığında ise yine memnuniyet düzeyleri arasında bir farklılık görülmemiştir. Ancak iş olanakları açısından incelendiğinde ise kamuda iş imkanı olan bölüm öğrencilerinin özel sektörde iş imkanı olan bölüm öğrencilerine oranla memnuniyet düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre kamuda iş imkanı olan öğrencilerin alanlarında çalışma isteklerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Günümüz yaşam şartlarında bu sonuçlar bizleri çok da şaşırtmamaktadır. Toplumun büyük bir bölümü KPSS sınavıyla kamuda personel olup, iş güvencesi olan bir işte çalışmak istemektedir. Ön lisans öğrencilerinin de bundan etkilenmesi son derece normaldir. Yine özel sektördeki çalışma şartlarının kamuya göre çok daha ağır olması, iş güvencesinin olmayışı ve ücretlendirme konusunda da kamuya oranla pek çok alanda ücretinin daha düşük olması da bunda önemli bir etkidir.

Gelecek çalışmalara yön vermek açısından, öğrencilerin meslek memnuniyeti için eğitimden ve meslekten beklentileri değerlendirilebilir. Meslek seçimi hakkında bilgilendirme çalışmalarının yapılarak, bireyin kendini tanıması, mesleklerin gerekliliklerinin öğrenilmesi ve birey – meslek uyumuna özen göstererek meslek seçimi yapılmasının önemini vurgulanacağı etkinlikler düzenlenebilir. Bu anlamda sektör beklentilerinin dikkate alınması ve sektörün eğitime dahil edilmesi gereklidir. Meslek seçimi çalışmalarının orta öğretim öğrencilerine uygulanması, öğrencilerin istek ve yeteneklerine uygun bölüm tercihi konusunda bilinçlenme açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, meslekî bağlılık ve meslek memnuniyeti ilişkisinin bireysel ve sektör bazında değerlendirilmesi farklı bir çalışma olarak düşünülebilir. Kariyer planlama ve yönetimi konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesine yönelik daha fazla çalışma yapılmalıdır. Öğrencilerin meslek motivasyonu konusunda algıları ve beklentileri değerlendirilerek çalışma hayatındaki uygulamaları ile karşılaştırmalar yapılabilir. Yükseköğretimde 3+1 gibi eğitim yöntemleriyle öğrencilerin çalışma ortamını görmeleri ve iş hayatının beklentilerine göre yetiştirilmelerinin de öğrencilerin alanlarında çalışma isteklerini arttıracakları düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ağaoğlu, Y. S., Eker, E., Ağaoğlu & S. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kariyer algılarının değerlendirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (22), 283-296.
- Akbayır, K. (2003). Öğretmenlik mesleğine yönelmede ailenin ve branş seçiminde cinsiyetin rolü, V. Ulusal Fen Bilimleri Ve Matematik Eğitimi Kongresi, Bildiriler Kitabı, http://Infobank.Fedu.Odtu.Edu.Tr/Ufbmek5/Netscape/B_Kitabi/Pdf/Ogretmenyetistirme/Bildiri/T271d.Pdf.

- Aydın, S., Görmüş, A. Ş. & Altıntop, M.Y. (2014). Öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin doğrusal olmayan kanonik korelasyon analizi ile incelenmesi: meslek yüksekokulu'nda bir uygulama. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 35-58.
- Clutter, C. (2010). The effects of parental influence on their children's career choices, Yüksek Lisans Tezi. Kansas State University, Manhattan.
- Demir, Ş. Ş. (2013). Beklenti, algılanan kalite-değer ve memnuniyet ilişkisi: turizm lisans öğrencileri üzerine bir uygulama, *International Journal Of Human Sciences*, 10(1), 307-324.
- Deshields Jr. O.W., Kara, A. & Kaynak, E. (2005). Determinants of business student satisfaction and retention in higher education: applying herzberg's two-factor theory, *International Journal Of Educational Management*, 19(2), 128-139.
- Edwards, K. & Quinter, M. (2011). Factors influencing students career choices among secondary school students in kisumu municipality, Kenya, *Journal Of Emerging Trends In Educational Research And Policy Studies*, 2(2), 81-87.
- Elliott, K. M. & Healy, M. A. (2001). Key factors influencing student satisfaction related to recruitment and retention, *Journal Of Marketing For Higher Education*, 10(4), 1-11.
- Erdem, D. & Şanlıbaba, P. (2009). Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin mesleki eğitimlerine bakışı ve öğrenim sonrası beklentileri, 1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, ISBN 978-975-448-194-5.
- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 99-104.
- Erdoğan, E. & Bulut, E. (2015). İşletme bölümü öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörlerin araştırılması, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11, 151-170.
- Kaya, A. (2014). Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin eğitim öğretim ve geleceğe yönelik düşünceleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 349-356.
- Koç, F., ALNIAÇIK, Ü. & Çetin, O. (2017). Halkla ilişkiler öğrencilerinin mesleğe bakışı: birey-meslek uyumu açısından bir değerlendirme, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 03(03), 1-6.
- Korkut-Owen, F. (2008). "Mesleki Seçimleri Etkileyen Ana Etmenler", (R. Özyürek, Ed.). Kariyer Yolculuğu, (s.1-23), Ankara: Ulusal Ajans.
- Korkut Owen, F., Kepir D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. & Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.
- Kuzgun, Y. (2004). *Meslek rehberliği ve danışmanlığın giriş*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Oldfield B. M. & Baron, S. (2000). Student perceptions of service quality in a uk university business and management faculty. *Quality Assurance In Education*, 8(2), 85- 95.
- Oliver, R. (1997). *Satisfaction: A behavioral perspective on the consumer*. New York: Mcgraw Hill.
- Peker, Ö. (1994). Toplam kalite yönetiminin eğitim sistemine uygulanabilirliği, *Amme İdaresi Dergisi*, 27(2), 63-78.
- Rienzi, B. M., Allen, M. J., Sarmiento, Y. Q. & Mcmillin, J. D. (1993). Alumni perception of the impact of gender on their university experience, *Journal Of College Student Development*, 34(2), 154-157.
- Saraçlı, Z. & Saraçlı, S. (2006) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF öğrencilerinin demografik özellikleri ile üniversite sorunları arasındaki ilişkinin doğrusal olmayan kanonik korelasyon analizi ile incelenmesi, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1(1), 27-38.
- Savickas, M. L. (1991). The meaning of work and love: career issues and interventions, *Careerdevelopment Quarterly*, 39, 315-324.
- Schoon, I. & Parsons, S. (2002) Teenage aspirations for future careers and occupational outcomes, *Journal Of Vocational Behavior*, 60, 262-288.
- Şahin, İ. & Findık, T. (2008). Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim: mevcut durum. sorunlar ve çözüm önerileri, *TSA*, 12(3), 65-86.
- Şener, N., Özşahin, A. & İçli, E. (2009) Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin mesleki kaygı düzeyleri ile sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi, 1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, , ISBN 978-975-448-194-5.
- Tatlı Haliloğlu, Z., Kokoç, M. & Karal, H. (2011). Satisfaction state of computer education and instructional technologies students: Karadeniz Technical University Case, *Elementary Education Online*, 10(3), 836-849.
- Torlak, Ö. (2001). Eğitim hizmetleri pazarlaması açısından üniversite öğrencilerinin hizmet kalitesini algılamalarının önemi, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7(3), 399-416.
- Umbach, P. D. & Porter, S. R. (2002). How do academic departments impact student satisfaction? Understanding the contextual effects of departments, *Research In Higher Education*, 43(2), 209 – 234.
- Uzgören, N. & Uzgören, E. (2007). Dumlupınar Üniversitesi lisans öğrencilerinin memnuniyetini etkileyen bireysel özelliklerin istatistiksel analizi-hipotez testi, ki-kare testi ve doğrusal olasılık modeli, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 173-193.

- Yaprak, Ő. & Bostancı, B. (2009) KüreselleŐme Sürecinde Meslek Yüksekokulu đrencilerinin Gelecek Beklentilerine İlişkin Bir Araştırma, 1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, ISBN 978-975-448-194-5.
- Yeşil, Y. & Vatan, A. (2014). Öğrencilerin büro yönetimi ve yönetici asistanlığı eğitimine bakış açıları ve farkındalıkları üzerine bir uygulama, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, BROKON zel Sayısı, 410-426.
- Zemke, R. (2000). The best customer to have is the one you have already got, *The Journal For Quality & Participation*, March/April. 23(2), 33-35.